

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

СИНТЕЗ І АНАЛІЗ БІОЛОГІЧНО АКТИВНИХ РЕЧОВИН І ЛІКАРСЬКИХ СУБСТАНЦІЙ

Тези доповідей Всеукраїнської науково-практичної
конференції з міжнародною участю, присвяченої
80-річчю з дня народження доктора фармацевтичних наук,
професора О. М. Гайдукевича

12-13 квітня 2018 року
м. Харків

Харків
НФаУ
2018

Редакційна колегія:

проф. А. А. Котвіцька, акад. НАН України, проф. В. П. Черних, доц. А. І. Федосов, проф. А. Л. Загайко, проф. І. С. Гриценко, проф. В. А. Георгіянц, проф. Л. А. Шемчук, проф. Л. О. Перехода, проф. О. М. Свечнікова, проф. С. В. Колісник

Синтез і аналіз біологічно активних речовин і лікарських субстанцій : тези доповідей Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю, присвяченої 80-річчю з дня народження доктора фармацевтичних наук, професора О. М. Гайдукевича (12-13 квітня 2018 р.). – Х. : НФаУ, 2018. – 404 с.

Збірка містить матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Синтез і аналіз біологічно активних речовин і лікарських субстанцій» (12-13 квітня 2018 р.). Матеріали згруповано за науковими напрямками: конструювання, синтез і модифікація біологічно активних сполук, дослідження зв'язку структура – активність, методи фармакологічного скринінгу; сучасні підходи до створення нових лікарських та косметичних засобів, функціональних харчових та дієтичних добавок; аналітичні аспекти у синтезі біологічно активних сполук та створенні нових лікарських засобів; контроль якості лікарської рослинної сировини, фітопрепаратів, парфумерно-косметичних засобів та функціональних харчових добавок; сучасний фармацевтичний аналіз та стандартизація ліків; хіміко-токсикологічний аналіз біологічно активних речовин та лікарських засобів.

Для широкого кола науковців та практичних працівників фармації і медицини.

Матеріали подаються мовою оригіналу. За достовірність опублікованих результатів повну відповідальність несуть автори.

ВИЗНАЧЕННЯ ПОКАЗНИКІВ ЯКОСТІ СЛАНЕЙ ПАРМЕЛІЇ БОРОЗДЧАТОЇ

Кисличенко О.А., Процька В.В., Журавель І.О.

Національний фармацевтичний університет, Харків, Україна

vvprotskaya@gmail.com

Лишайники – це унікальні живі організми, які представляють собою симбіотичне поєднання грибів та водоростей або бактерій. На сьогоднішній день існує більше 15000 видів лишайників. Пармелія бороздчата є одним з найрозповсюдженіших представників родини Пармелієві.

За даними літератури хімічний склад пармелії бороздчатої представлений фенольними сполуками, в тому числі лишайниковими кислотами, ксантонами, хромонами та антрахінонами. Крім того, в цьому лишайнику закордонними вченими виявлено високий вміст жирних кислот, стероїдних сполук та токоферолу.

Численні дані свідчать, що екстракти пармелії бороздчатої проявляють протипухлинну, антибактеріальну, протигрибкову, анальгезуючу та спазмолітичну дію.

Для досліджень використовували повітряно-сухі, подрібнені слані пармелії бороздчатої. Сировина для аналізу була заготовлена на території Казахстану в 2016-2017 роках.

Визначення втрати в масі при висушуванні сировини проводили методом гравіметрії відповідно до загальної статті ДФУ другого видання, том 1 «Втрата в масі при висушуванні» та за допомогою аналізатора вологості Sartorius MA 150.

Визначення золи загальної та золи, нерозчинної в хлористоводневій кислоті, в сланях пармелії бороздчатої проводили гравіметричним методом за методикою, яка наведена в ДФУ другого видання, том 1.

Визначення екстрактивних речовин проводили гравіметричним методом відповідно до методики, наведеної в ДФУ другого видання, том 3 у монографії «Полин гіркий^N». Як екстрагент використовували воду та водно-спиртові суміші зі зростаючою концентрацією етанолу від 40% до 96%.

В результаті проведених експериментів встановлено, що втрата в масі при висушуванні сланей пармелії бороздчатої становила $5,82 \pm 0,28\%$. Вміст золи загальної в досліджуваній сировині складав $21,99 \pm 1,05\%$, а вміст золи, нерозчинної в хлористоводневій кислоті – $11,25 \pm 0,64\%$.

За результатами визначення екстрактивних речовин в сланях пармелії бороздчатої встановлено, що максимальна кількість екстрактивних речовин з цієї сировини екстрагувалася водою і складала $22,05 \pm 1,10\%$. Відмічено, що вміст екстрактивних речовин поступово зменшувався зі зростанням концентрації етанолу в екстрагенті, що використовувався. Найменшу кількість екстрактивних речовин вилучав 96% етанол – $10,41 \pm 0,52\%$.

Одержані дані можуть бути використані при розробці методів контролю якості на слані пармелії бороздчатої.

- ВИЗНАЧЕННЯ КІЛЬКІСНОГО ВМІСТУ ВОДОРОЗЧИННИХ ПОЛІСАХАРИДІВ В ЛИСТІ ТА НАСІННІ ШПІНАТУ ГОРОДНЬОГО СОРТІВ «КРАСЕНЬ ПОЛІССЯ» ТА «ФАНТАЗІЯ» 264**
Гриненко У.В., Журавель І.О.
- ДОСЛІДЖЕННЯ КІЛЬКІСНОГО ТА ЯКІСНОГО СКЛАДУ БІОЛОГІЧНО АКТИВНИХ РЕЧОВИН В СУХОМУ ЕКСТРАКТІ З ТРАВИ ОСОТУ ГОРОДНЬОГО..... 265**
Делян Є.П.
- ДОСЛІДЖЕННЯ НАКОПИЧЕННЯ ПОХІДНИХ АЗУЛЕНУ В ЛІКАРСЬКІЙ РОСЛИННІЙ СИРОВИНІ ПЕРСПЕКТИВНИХ ВИДІВ РОДУ *ACHILLEA L.*..... 266**
Дуюн І.Ф., Мазулін О.В., Смойловська Г.П.
- ИЗУЧЕНИЕ УСЛОВИЙ ЭКСТРАКЦИИ ДУБИЛЬНЫХ ВЕЩЕСТВ И ГИДРОКСИКОРИЧНЫХ КИСЛОТ СИВЦА ЛУГОВОГО (*SUCCISA PRATENSIS MOENCH*)..... 268**
Ефременко Л.А., Малютин А.Ю., Васильченко А.В.
- ФАРМАКОГНОСТИЧЕСКОЕ ИЗУЧЕНИЕ НАДЗЕМНОЙ МАССЫ *PRANGOS FERULACEA LINDL.* В СТАДИИ НАЧАЛА ВЕГЕТАЦИИ 270**
Керимов Ю.Б., Исаев Д.И., Керимли Э.Г., Ахмедов Э.Ю.
- РОЗРОБКА МЕТОДУ КІЛЬКІСНОГО ВИЗНАЧЕННЯ ГЛЮКОЗИНОЛАТІВ У КОРЕНЕПЛОДАХ РЕДЬКИ ПОСІВНОЇ..... 272**
Кисличенко В.С., Омельченко З.І., Бурлака І.С., Глеченко Н.
- ВИЗНАЧЕННЯ ПОКАЗНИКІВ ЯКОСТІ СЛАНЕЙ ПАРМЕЛІЇ БОРОЗДЧАТОЇ 273**
Кисличенко О.А., Процька В.В., Журавель І.О.
- РОЗРОБКА СКЛАДУ ТА ТЕХНОЛОГІЇ ЛІКАРСЬКОЇ ФОРМИ АНТИМІКРОБНОЇ ДІЇ..... 274**
Котенко О.М., Валігура Ю.Г., Живора Н.В.
- ХРОМАТОГРАФІЧНИЙ АНАЛІЗ АМІНОКИСЛОТ РОСЛИН РОДИНИ *IRIDACEAE*..... 275**
Кречун А.В., Михайленко О.О., Ковальов В.М., Ковальов С.В.
- ВИЗНАЧЕННЯ ЧИСЛОВИХ ПОКАЗНИКІВ У СИРОВИНІ КАПУСТИ ГОРОДНЬОЇ..... 276**
Кузнецова М.М., Журавель І.О., Гуцол В.В.
- ВИЗНАЧЕННЯ ТЕХНОЛОГІЧНИХ ПАРАМЕТРІВ ЛУШПИННЯ ЦИБУЛІ РІПЧАСТОЇ..... 277**
Кузнецова В.Ю., Кисличенко В.С.